

**ІННОВАЦІЇ
У МУЗИЧНІЙ ОСВІТІ ТА МИСТЕЦТВІ
матеріали
ХІІ Всеукраїнських наукових читань
здобувачів мистецької освіти**

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ІННОВАЦІЇ У МУЗИЧНІЙ ОСВІТІ ТА МИСТЕЦТВІ

матеріали

**XII Всеукраїнських наукових читань
здобувачів мистецької освіти**

Рівне
2025

Інновації у музичній освіті та мистецтві: матеріали XII Всеукраїнських наукових читань здобувачів мистецької освіти, Рівне 27 травня 2025 р. / упор. Прокопович Т. Ю. Рівне: Відок, 2025. 48с.

Рецензенти:

Виткалов С. В., доктор культурології, професор, голова ради молодих вчених Рівненського державного гуманітарного університету

Толошняк Н. А., кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувачка кафедри естрадно-вокального мистецтва ЗВО «Університет Короля Данила»

Цюряк І. О., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мистецької освіти Житомирського державного університету ім. Івана Франка

У збірнику опубліковані науково-пошукові роботи здобувачів вищої освіти, присвячені розв'язанню актуальних проблем музичної педагогіки та музикознавства.

Відповідальність за добір фактів і викладення матеріалу несуть автори.

Схвалено до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету

(Протокол №12 від 30.10.2025 р.)

© СНТ ФММ РДГУ, 2025

репертуар для дітей «Весняночка», Н. Дем'янка робить висновок про те, що він «спрямований на всебічний розвиток особистості – моральний, інтелектуальний, фізичний, естетичний, формування національної культури підростаючого покоління» [2, с. 66].

Отже, музично-педагогічна діяльність Василя Верховинця побудована на засадах комплексного поєднання музичного, театрального та хореографічного мистецтв. Використання у практиці сучасної музичної освіти його «Весняночки» не лише збереже традиції вітчизняного музично-ігрового матеріалу, а й сприятиме реалізації основної педагогічної ідеї – формування гармонійної особистості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Верховинець В. М. *Весняночка* : ігри з піснями для дітей дошкільного віку та молодших школярів / вступ. ст., заг. ред. Я. Верховинця. 4-е вид., перероб. і доп. Київ: Муз. Україна, 1979. 335 с.
2. Дем'янка Н. Ю. «Весняночка» В. М. Верховинця та її педагогічне значення. Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. Серія «Педагогічні науки». Вип. 2 (35) Полтава: ПДПУ, 2004. С. 63-66.

Кулик Вікторія

ГОЛОС СЕРГІЯ ЖАДАНА: НА ПЕРЕТИНІ МИСТЕЦТВА Й ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ

Упродовж останніх десятиліть Україна зазнає масштабних суспільних змін, пов'язаних із революційними подіями, трансформацією політичної системи, війною та зміною ціннісних орієнтацій. На цьому тлі зростає суспільна роль мистецтва, як засобу осмислення колективного досвіду. Особливої уваги заслуговують постаті митців, які поєднують творчість з активною громадянською позицією. Однією з яскравих постатей сучасності є Сергій Жадан, який став голосом культурного спротиву та епохи великих потрясінь.

Митець широко висвітлений у наукових дослідженнях А. Бекетової, І. Дзюби, О. Думаї, Т. Прокопович, Ю. Цвінської, та інших [3, 4, 5, 6, 7]. Дослідники художнього слова зосереджують увагу на жанрово-стильовій своєрідності творів митця, на концептуальних домінантах його поезії та прози, зокрема на урбаністичній проблематиці, релігійно-філософських мотивах, соціокультурних кодах і постмодерних елементах. У працях згаданих авторів простежується прагнення до комплексного осмислення творчого феномену Сергія Жадана, як репрезентанта новітнього українського мистецтва, чия поетика поєднує естетику спротиву з індивідуально-екзистенційним пошуком.

Сергій Жадан — один із провідних представників сучасної української літератури, чия творчість поєднує поезію, музику і прозу. Він вивчає теми пострадянської ідентичності, урбанізму, війни та внутрішніх трансформацій сучасного суспільства, часто через образи маргінальних героїв і мовну гібридність, що відображає культурні й соціальні реалії Східної України; його стиль вирізняється метафоричністю, динамікою і глибоким емоційним

резонансом, а діяльність виходить за межі літератури, впливаючи на формування української гуманітарної думки в період кризи й змін [1].

Сергій Жадан є активним учасником музичного гурту «Жадан і Собаки», де він виконує функції основного виконавця та автора текстів. Формування цього колективу стало результатом творчої співпраці Жадана з харківським скапанковим гуртом «Собаки в космосі», яка розпочалася у 2007 році. Перші спільні виступи поєднували поетичні читання з живим музичним супроводом, що поступово трансформувалося в цілісну музично-поетичну форму. У 2010 році гурт отримав нову назву – «Жадан і Собаки», що закріпило зміну акцентів у творчій концепції, зокрема підкресливши роль поетичного дискурсу, як одного з провідних елементів творчості колективу [8].

Гурт «Жадан і Собаки» у своєму репертуарі має низку знакових композицій, які ілюструють багатогранність творчості митців. Зокрема, пісня «Мальви» є репрезентативним твором, що здобув широке визнання та значну кількість переглядів, а композиція «Автозак» характеризується гострим соціально-критичним змістом. Водночас, «Ріка» представляє меланхолійно-філософський напрям у дискографії колективу. Енергійний характер «Натахи» забезпечив популярність у молодіжній слухачької аудиторії.

Нові композиції, такі як «Холодна гора» та «Серце» (остання створена у колаборації з Христиною Соловій) також набули статусу успішних хітів. Зазначені твори демонструють спектр творчих пошуків гурту — від соціально-політичних мотивів до ліричних та філософських. На лайв-концертах голос Сергія Жадана поєднується з енергійним панк-роковим звучанням, наповнюючи його відтінками глибокої правди та перетворюючи кожен композицію на промовистий маніфест незламності.

Під час повномасштабного вторгнення учасники гурту «Жадан і Собаки», розпочали масштабні благодійні тури як в Україні, так і за кордоном, перетворивши свою творчість на важливу форму волонтерства. У 2022 році під час європейського туру Жадан зібрав понад 1,5 млн гривень для ЗСУ, а у 2023 - му — близько 55 тисяч доларів під час туру в США, що були спрямовані на закупівлю автовок для армії. Благодійний тур «Нескорені 2025», що проходив протягом весни-літа 2025 року, з метою збору коштів для бригади Національної гвардії України «Хартія». Під час туру було зібрано понад 21,7 мільйона гривень, які спрямували на придбання броньованих автомобілів для бійців батальйону. Головною метою цих концертів був збір коштів на потреби Збройних сил України, гуманітарну допомогу та підтримку цивільного населення [11, 13]. Крім того, ці виступи мали значний вплив на інформаційному та культурному просторі, допомагаючи підтримувати моральний дух українців та розповідаючи світові правду про війну. Музика стала не лише джерелом натхнення, а й потужною зброєю в боротьбі за свободу.

У 2024 році Сергій Жадан приєднався до лав Національної гвардії України, ставши бійцем 13-ї бригади «Хартія». «Мені здається, сьогодні немає письменників чи не письменників, музикантів чи не музикантів – є громадяни України, які відчувають відповідальність за свою країну», – сказав митець [10].

Сергій Жадан, як співзасновник «Радіо Хартія», відіграв визначальну роль у формуванні ідейної платформи та культурного вектору медіа. З моменту

створення радіостанції, яка стала голосом Харківщини в умовах повномасштабного вторгнення росії в Україну, поет не лише долучився до організаційного процесу, а й став одним із її провідних медійних облич. Його авторські ефіри, що поєднують поезію, публіцистичні роздуми про війну, мир, національну ідентичність та культуру, набули форми публічного інтелектуального висловлювання й своєрідної терапії для слухачів. В умовах постійної загрози та інформаційної турбулентності голос Сергія Жадана виступає важливим елементом формування колективної культурної свідомості та зміцнення духовної єдності українського суспільства. Його діяльність на «Радіо Хартія» засвідчує, що медіа в умовах війни можуть бути не лише джерелом інформації, а й засобом зміцнення морального духу та збереження ідентичності. У цьому контексті автор постає як не просто ведучий, а як культурний лідер, який уособлює незламність українського народу та силу слова в часи історичних випробувань [12].

Випуск «Радіо Хартія» під назвою «Як зібрати 10 мільйонів на ЗСУ» – це розмова Сергія Жадана з фронтменом гурту «Без Обмежень» Сергієм Танчинцем про силу музики, довіру аудиторії та реальні інструменти збору коштів на фронт. Назва не випадкова: йдеться про збір на комплексну розвідувальну систему ISTAR для бригади «Хартія» – вартістю 10 мільйонів гривень. У випуску говорять про те, як творчість може мобілізувати людей та чому артисти сьогодні – частина оборони [9].

Отже, творчість Сергія Жадана є не лише мистецьким явищем, а й важливим суспільним чинником, який формує сучасну українську ідентичність. Через поєднання художньої майстерності, соціальної критики та активної громадянської позиції він створює потужний голос, що відгукується на виклики часу. В цьому контексті його творчість слугує не лише мистецьким дискурсом, а й, в певному сенсі, аналітичним інструментом для глибшого розуміння динаміки сучасної дійсності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жадан Сергій Вікторович. *Біографія*. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/bio>
2. Інтерв'ю. URL: https://www.youtube.com/watch?v=-MiJ_S14NVc
3. Дзюба І. *Чорний романтик Сергій Жадан*. URL: <https://moreknig.org>
4. Цвінська Ю. *Образи та мотиви лірики Сергія Жадана*: магістерська робота (2021р.). URL: <https://lnk.ua/EYNg2JR VZ>
5. Бекетова А. *Художні особливості поезії Сергія Жадана*: магістерська робота (2021р.). URL: <https://repository.sspu.edu.ua/items>
6. Прокопович Т. *Концепти духовий / духовий у поетичній рецепції: Григорій Сковорода – Павло Тичина – Сергій Жадан*. Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя: Зб. наук. праць. Вип. 11. 2019. С.14-19.
7. Думай О. *Біблійні мотиви в поетичній творчості Сергія Жадана*: магістерська робота (2023р.). URL: <https://ir.library.knu.ua/entities/publication>
8. *Як з'явився гурт «Жадані собаки»*. URL: <https://cheline.com.ua/news>
9. «Радіо Хартія» ефір із Сергієм Танчинцем. *Як зібрати 10 млн. грн. на ЗСУ*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=rSWPfSIz6DU>

10. Письменник Сергій Жадан вирішив мобілізуватися. URL: <https://glavcom.ua/country/incident>
11. Жадан передаву ЗСУ вже 100 автівок. Наступна ціль дві сотні. URL: <https://novynarnia.com/2022/12>
12. URL: <https://radiokhartia.com/>
13. Instagram Жадана С. URL: https://www.instagram.com/serhiy_zhadan

Михайлишина Катерина

ВІРТУАЛЬНІ ХОРОВІ ПРОЄКТИ УКРАЇНИ В РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ

XXI століття стало часом значних випробувань багатьох аспектів людського існування. Яких же форм набули виступи хорових колективів за часів карантинних заходів та під час військової агресії з боку росії? Головне – збереження певних концертних конфігурацій, які б дозволяли комунікувати артистам і публіці в процесі сприйняття мистецьких творів. В Україні віртуальний хор з'явився як нагальна умова існування навчальної практики в умовах дистанційного навчання та як нова технологія безконтактної інформаційної взаємодії учасників хорового колективу [3].

Однією з форм, що почала впроваджуватися серед хорових колективів, стали онлайн-концерти. Зокрема, в такому форматі відбувся виступ учасників студентського хору «Ad Libitum» Харківського національного університету імені Каразіна разом з Камерним хором імені О. Петросяна Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» і Хором студентів кафедри хорового диригування Харківського національного університету мистецтв імені Котляревського, які виконали «Va, pensiero» з опери Дж. Верді «Набукко». Кожен з учасників записував свою партію, перебуваючи вдома, після чого здійснювалось монтування спільного відео й зведення звуку, яке б демонструвало всіх хористів. Подібний проєкт дозволив поєднати учасників різних колективів. Викладене в мережу відео надало можливість його переглядати в будь-який час.

Колектив Київської опери (Київського муніципального академічного театру опери й балету для дітей та юнацтва) теж реалізував декілька проєктів, які були спрямовані на популяризацію академічного музичного мистецтва. Було організовано виступи, які відбувались у повсякденному міському просторі: персонажі опери Доніцетті «Viva la mamma» з'являлися на Житньому ринку в Києві, а герої опери «Весілля Фігаро» В.А. Моцарта – у вагоні Київського метрополітену, а відео, викладені в соціальній мережі, були спрямовані на підтримку діяльності театру, залучення глядачів до вистав, що здійснювались би в приміщенні опери з дотриманням карантинних умов. Хоча ряд обмежень було знято, проте публіка не поспішала повертатись у театральні зали, які й так могли бути зайняті лише наполовину. Тому наближення музикантів до вдячної аудиторії стало важливим кроком на шляху популяризації діяльності академічних хорових колективів і солістів.

Цікавий спосіб вокально-хорової презентації ініціювало подружжя Слободиських з Вінниці: Ігор та Олена придумали Мистецький проєкт «Віртуальний хор в Україні», участь в якому мали змогу взяти понад 200

ЗМІСТ

Прокопович Т. Передмова	3
Бернацька Н. Ф Хоровий спів як чинник формування національної ідентичності українських дітей у польській школі	4
Богдан С. Формування мистецької компетентності підлітків засобами краєзнавства.....	6
Вайда М. Ольга Герасименко-Олійник – берегиня бандурного мистецтва в діаспорі	8
Ванькович Х. Мистецька діяльність Марти Шевченко в контексті розвитку ансамблевого бандурного виконавства на Івано-Франківщині	11
Горева І. Вплив музично-ритмічних рухів на розвиток когнітивних здібностей дітей з порушеннями інтелектуального розвитку	15
Зельман Н. До історії вшановування ювілеїв Михайла Вербицького	17
Княжук Н. Музично-педагогічна діяльність Василя Верховинця	20
Кулик В. Голос Сергія Жадана: на перетині мистецтва й громадського життя ...	22
Михайлишина К. Віртуальні хорові проєкти України в реаліях сьогодення	25
Мішурак М. Фортепіанна музика для дітей Тетяни Афанасенко на уроках музичного мистецтва в ЗЗСО.....	27
Музичук С. Концертна діяльність Соломії Крушельницької у контексті культурної дипломатії.....	28
Огородник В. Хорова діяльність В. Верховинця у контексті сучасного уроку музичного мистецтва	30
Омельченко С. Сергій Грінченко – сучасний віртуоз-баяніст і ансамбліст.....	32
Рудик О. Розвиток музично-творчих навичок дитини засобами комплексної діяльності (на прикладі педагогічної діяльності Василя Верховинця).....	33
Старушик О. Значущість духовної музики в часи лихоліть	35
Хай Д. Павло Кармалюк – грані таланту видатного митця	37
Худецький О. Сучасна музична індустрія та питання авторських прав	41
Шрамович А. Педагогічні поради Василя Верховинця для сучасного вчителя музичного мистецтва	43
Відомості про авторів	46

Наукове видання

Упорядник *Тетяна Прокопович*

Інновації у музичній освіті та мистецтві XII

Формат 145x210

Папір офсет. Друк офсет. Гарнітура Times New Roman

Ум. др. арк. 2,6. Тираж 50 пр.

Верстка та друк видавництва «Відок»

м. Рівне, вул. С. Бандери 62

(036) 63-80-86